

عنوان مقاله:

آزادی عقیده و آزادی بیان با تکیه بر واکاوی تفسیری آیه ی (لا اکراه فی الدین)

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش نامه معارف قرآنی، دوره 5، شماره 19 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسنده:

سید حسین حسینی کارنامی - استادیار دانشگاه علوم پزشکی مازندران

خلاصه مقاله:

آیه (لا اکراه فی الدین) به عنوان یک اصل راهبردی در سرلوحه تعامل نظام مترقی اسلام با پیروان دیگر ادیان مطرح و پژوهش پیرامون آن، در رفع بسیاری از ابهام های اجرای احکام اسلام راهگشاست. این پژوهش کنکاشی در گستره کلامی، تفسیری آیه مزبور است که نخست به مفهوم شناسی واژه های آیه و موارد کاربرد آن در قرآن و آنگاه به تحلیل اقوال مفسران در مفهوم شناسی آیه پرداخته است و بدین نتیجه می رسد که دین، باور، خضوع و عقد قلبی است و با الزام و اکراه حاصل نمی شود و تنها با برهان شکل می گیرد و بر فرض امکان اکراه، فایده ای برآن مترتب نیست. در بخش دیگر، به تهافت بین آیه مزبور (آزادی عقیده) با احکام ارتداد (آزادی بیان) اشاره می کند و به تمایز بین سه گستره آزادی اندیشه، آزادی عقیده و آزادی بیان پرداخته شد. نویسندگان معتقدند که آزادی عقیده در اسلام، مبادی و مبانی و نیز حدی دارد و به طریق اولی، آزادی در بیان نیز دارای حد و مرز می باشد. همچنین اعدام مرتد با آزادی اندیشه و بیان منافات ندارد؛ زیرا در نظام دینی شخص مرتد، تنها در صورتی که تبلیغ و توطیه علیه نظام اسلامی کند، با او برخورد می شود و حکم تعرض به وی، همانند حکم تعرض به جاسوس در حکومت های لیبرال جهان است. آیاتی که بر اصل آزادی عقیده تصریح دارند، همه آنها در مقام پذیرش اصل دین است، اما پس از پذیرش اسلام، حق برگشت همراه با ترویج و تبلیغ و توطیه از او سلب می شود.

کلمات کلیدی:

قرآن، عدم اجبار در دین، آزادی عقیده، آزادی بیان، ارتداد

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/684573>

